

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1925 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av väckta motioner om upphävande av bestämmelsen att den, som tillhör kyrkoförsamlingsredovisningsskyldiga och avlönade betjante, ej kan vara ledamot i kyrkoråd eller skolråd.

Till konstitutionsutskottet hava hänvisats *dels* de likalydande motionerna i första kammaren nr 6 av herr *Eli Svänsson* och i andra kammaren nr 9 av herrar *Wagnsson* och *Paulsen*, i vilka motioner hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Konungen hemställa, att — oaktat frågan om klockarinstitutionen i annat sammanhang kan komma på riksdagens bord — punkten f) i paragraf 24 av gällande kyrkostämmoförordning strykes», *dels ock* motionen nr 19 i första kammaren av herr *Berge*, i vilken motion hemställts »att riksdagen måtte besluta att 24 § f) må utgå ur förordningen om kyrkostämma samt kyrko- och skolråd.»

Beträffande motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Förslag om borttagande av det i kyrkostämmoförordningens 24 § f) införda stadgandet om att »den, som tillhör kyrkoförsamlingens redovisningsskyldiga och avlönade betjante», ej kan vara ledamot av kyrko- eller skolråd, framställdes senast genom motion nr 2 i andra kammaren vid 1923 års riksdag. Denna motion avstyrktes av konstitutionsutskottet och avslogs av båda kamrarna. I sitt utlåtande rörande motionen anförde konstitutionsutskottet följande:

»Stadgandet i kyrkostämmoförordningen om att »den, som tillhör kyrkoförsamlingens redovisningsskyldige och avlönade betjante», ej kan vara ledamot av kyrko- eller skolråd, äger inom kommunallagarna och därmed beslätade författningar åtskilliga motsvarigheter. Sålunda må »av kommunen tillsatt och avlönad tjänsteman eller betjant, som i och för sin befattning är inför nämnden redovisningsskyldig», ej vara ledamot av kommunalnämnd (förordningen om kommunalstyrelse på landet § 41); detsamma gäller, jämlikt i vederbörande författningar intagna särskilda bestämmelser eller hänvisningar, om fattigvårdsstyrelse (lag om fattigvården § 12), hälsovårdsnämnd på landet (hälsovårdsstadgan § 36) och fosterbarnsnämnd (lag om fosterbarns vård § 3 mom. 2). Stadsfullmäktigeuppdrag i städerna utom Stockholm må ej innehavas av »tjänstemän och betjante, vilka äro vid stadens drätsel eller andra dess förvaltande verk anställda och för sin befattning redo skyldiga» (förordningen om kommunalstyrelse i stad § 29 mom. 2; jfr de särskilda bestämmelserna i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm § 15 mom. 2). »Landstingets egna tjänstemän och betjante» äro obehöriga att vara landstingsmän (förordningen om landsting § 11). Däremot finnas i kommunallagarna inga motsvarande bestämmelser om kommunalfullmäktige och drätselkammare; ej heller förekommer i lagen om folkskoleväsendet i vissa städer (jfr § 5) sådan diskvalifikationsgrund för medlemskap i folkskolestyrelse.

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 5 saml. 2 häft. (Nr 2.)

Den i motionen berörda bestämmelsen måste enligt utskottets mening ses i samband med de stadganden, som sålunda i andra författningar meddelats om obehörighet för kommunala uppdrag, föranledd av ställningen såsom redovisnings-skyldig. Dessa stadganden kunde enligt utskottets mening väl förtjäna att underkastas en jämförande granskning i syfte att utröna, huruvida och i vad mån jämkningar kunna vara erforderliga och större enhetlighet åstadkommas. Utskottet håller före, att detta spörsmål bör komma under övervägande vid den allmänna revision av kommunalförfattningarna, varom riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t 1921 (nr 186) hemställt. Däremot kan utskottet icke tillstyrka riksdagen att, med föregripande av en mera allsidig utredning av spörsmålet, redan nu företaga ändring i en av de författningar, där ett stadgande av merberörd art förekommer.»

Då förevarande spörsmål ånyo förelagts konstitutionsutskottet till prövning, vill utskottet erinra, att den utredning rörande revision av vissa kommunalförfattningar, som av riksdagen begärdes år 1921 och som konstitutionsutskottet vid 1923 års riksdag i sitt ovan citerade utlåtande återopade, numera påbörjats. Utskottet vill även erinra om att den av 1923 års konstitutionsutskott återopade regeln i dåvarande förordningen om landsting § 11 jämväl, ehuru icke upptagen i vederbörande kungl. proposition, genom riksdagens beslut kommit till uttryck i 1924 års lag om landsting (6 §). Slutligen kan påpekas, att ifrågavarande bestämmelse i kyrkostämmoförordningens 24 § f) icke utesluts i de författningsförslag, som framlagts av de sakkunniga, vilka haft att utreda frågan, huruvida och i vad mån representativt system må kunna införas i den kyrkliga kommunen m. m.

De av konstitutionsutskottet vid 1923 års riksdag framlagda skäl för hemstallan om avslag å ifrågavarande förslag äga enligt utskottets mening fortfarande giltighet. Under hänvisning till nu anförda utlåtande och med erkännande av att det i föreliggande motioner framförda förslaget, vilket, i vad det avser klockares valbarhet, i viss mån sammanhänger med bestämmelserna i kyrkolag ang. klockares redovisningsskyldighet synes förtjäna en närmare undersökning, får utskottet sålunda hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 februari 1925.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. von GEIJER

Närvarande: herrar *von Geijer*, *Sävström*, *Hellberg*, *Thulin* *), *Reuterskiöld*, *David Bergström*, *G. W. Hansson*, *Dahl* *), *August Ljunggren* *), *N. S. Norlin* *), *Stendahl* *), *Vennerström*, *Gustafson* i Kasenberg, *Bäckström*, *Borg* *), *K. A. Westman*, *Pehrsson* i Göteborg *), *Andersson* i Igelboda *), *Björkman* i Norrköping *) och *Karlsson* i Vadstena.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.